

7 toimenpidettä yrittäjän elämän helpottamiseksi

Jukka Kopra
Lasse Männistö

Yrittäjyyden merkitystä Suomelle on vaikeaa liioitella. Yrittäjät elättävät yritystoiminnalla itsensä ja luovat työpaikkoja suurelle määrällä suomalaisia. Ja työ taas on koko hyvinvointiyhteiskunnan ydin – ilman sitä ei kansalaisilla ole toimeentuloa eikä valtiolla verotuloja palveluiden rahoittamiseksi. Suomen hyvinvointi siis nojaa yritystemme menestykseen.

Vuonna 2011 Suomessa toimi yli 322 000 yritystä. Jos luvusta karsitaan maa-, metsä- ja kalatalouden yritykset, oli lukumäärä noin 266 000. Näiden yritysten panos Suomelle on yhteensä yli 1,4 miljoonaa kokopäiväistä työpaikkaa. Pieni osa yrityksistämme on suuria, maailmanlaajuisesti toimivia, konserneja. Valtava joukko taas on pieniä, usein tuntemattomia, mikro- ja pk-yrityksiä.

Julkisuudessa puhutaan jatkuvasti elinkeinoelämän ja suurteollisuuden kilpailukyvästä, ja hyvä niin. Yleisen talustilanteen heiketessä on nähty monien yt-aaltojen keikuttavan suuryrityksiämme. Näiden kilpailukyky on tärkeää, sillä tarvitsemme teollisia työpaikkoja myös tulevaisuudessa. Suurten yritysten tarpeet onkin tiedostettu päättäjien keskuudessa laajasti.

Pienet ja ketterät pk-yritykset ovat kuitenkin talouskriisinkin keskellä kertoneet erilaista tarinaa. Ne ovat nimittäin onnistuneet selviytymään paremmin talouden myllerryksessä. Tietenkin maailmanlaajuinen matalasuhdanne koskettaa kaikkia yrityksiä, mutta suhteellisesti pk-yrityksemme ovat olleet iskukykyisempiä.

PK-yritykset edustavat jopa 63 prosenttia kaikista yritystemme työpaikoista. Suurten yritysten irtisanoessa isoja massoja työntekijöitään, on PK-sektori pitänyt Suomen päättä pinnalla. Työpaikkojen nettolisäys vuosina 2001 - 2011 on kertynyt lähes täysin PK-yritysten ansiosta. PK-sektorin sisällä kaikkein pienimmät yritykset kantavat tästä lisäyksestä suurimman korren.

Nämä tuhannet pk-yrittäjät ovat siis todellinen yhteiskuntamme tukipilari. Mutta onko heidät huomioitu riittävästi yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa? Onko globaalin talouden tulipalolen sammuttamisen keskellä muistettu tarjota ravinteita pk-yritysten kasvulle ja kehitykselle?

Ei riittävästi.

Itsensä työllistämisen lisäksi useimmat yrittäjät haluavat tavoitella menestystä ja kasvua. Kasvuyrittäjyys ei kuitenkaan ole nykyisessä toimintaympäristössä aina kyllin houkutteleva vaihtoehto. Tai kääntäen: Riski kasvuhakuisuudesta on liian suuri.

Kasvu onkin levännyt liiaksi harvojen harteilla. Jos kasvuyritykseksi lasketaan kolmena vuonna vähintään 20 % kasvuun yltäminen, on tällaisia yrityksiä liikevaihdolla mitattuna 1400 ja henkilöstömäärää katsottaessa noin puolet tästä.

Silti merkittävä osa Suomeen syntyneistä työpaikosta on syntynyt juuri harvoin kasvuyrityksiimme. Yhteensä kasvuyritykset ovat luoneet Suomeen viimeisen kolmen vuoden aikana yli 100 000 työpaikkaa.

Yritysten menestystekijöitä ja kasvun eväitä ovat ennen kaikkea osaaminen ja oikeat ihmiset. Kuitenkin myös lainsäätäjällä on tärkeä rooli oikeanlaisen ympäristön luomisessa. Monesti parannukset lähtevät aivan arkisten asioiden helpottamisesta ja turhan byrokratian karsimisesta. Nämä ovat asioita joihin kannattaa kiinnittää päätöksenteossa enemmän huomiota kuin aikaisemmin.

Kokoomuksen eduskuntaryhmä on ottanut pk-yritysten toimintaympäristön kunniatehtäväkseen ja kerää yhteen esimerkiksi kymmenen eniten yritystoimintaa haittaavaa normia. Lisäksi nostamme esiin monia puheenvuoroja paremman pk-yritysten toimintaympäristön puolesta. Tämä on yksi niistä. Päätimme kääriä hihat ja koota yhteen tiiviin paketin konkreettisia toimia, jotka kannattaisi toteuttaa yrittäjän elämän helpottamiseksi.

kansanedustaja Jukka Kopra
kansanedustaja Lasse Männistö

1. Oppisopimuksen rinnalle koulutussopimus

Nykyään yritys ja opiskelija tekevät yleensä kolmen vuoden määräaikaisen sopimuksen oppisopimuksesta. Palkkataso on 15-25 % minimipalkkaa alhaisempi.

Yrittäjän näkökulmasta nykyinen oppisopimusjärjestelmä on liian kallis ja riskipitoinen. Ammattiaan vasta opettelevan palkkaaminen ei ole kannattavaa, edes neljänneksen alennetulla palkalla. Kalleuden lisäksi ongelmana on kolmen vuoden määräaika. Jos koulutettava osoittautuu jostain syystä soveltumattomaksi työhön, on sopimusta vaikeaa purkaa.

Ehdotus: Otetaan oppisopimuksen rinnalle käyttöön koulutussopimusmalli, jossa yritys, opiskelija sekä oppilaitos solmisivat sopimuksen koulutuksesta, joka tapahtuu pääosin työpaikalla. Mallissa opiskelijalle maksettaisiin palkkaa ja hän olisi oikeutettu opintotukeen. Koulutussopimuksessa opiskelija ei kuitenkaan olisi työsuhhteessa yritykseen.

2. YT-laki

Nykyinen YT-laki koskee yli 20 henkilöä työllistäviä yrityksiä.

Vuonna 2007 YT-lakia muutettiin siten, että sen piiriin otettiin myös 20 - 30 työntekijää työllistävät yritykset. Tämä on luonut esteen kasvulle pk-yritysten kentässä, kun yrittäjä ei ole halunnut ylittää 20 työntekijän rajapyykkiä. YT-laki aiheuttaa yrittäjälle ylimääräistä byrokratiaa ja kaventaa käytettävissä olevia joustoja, mikä on erityisen hankalaa pk-yrityksille.

Ehdotus: Pienten yritysten kohdalla YT-lain soveltaminen ei ole tarkoituksenmukainen keino, vaan pahimmassa tapauksessa muodollinen menettely jäykistää työnantajan ja työntekijöiden suhdetta. Tästä syystä YT-lakia tulee muuttaa niin, että sitä sovelletaan ainoastaan yli 30 työntekijää työllistäviin yrityksiin.

3. Hankintadirektiivi ja hankintalaki

Julkiset hankinnat avaavat yrityksille monia mahdollisuuksia, mutta kilpailutukset koetaan usein liian haastaviksi tai jopa epäreiluiksi pieniä yrityksiä kohtaan.

EU:ssa valmistellaan julkisia hankintoja koskevaa direktiiviä. Sen valmistelu on pitkällä ja direktiivi astuu voimaan todennäköisesti alkuvuodesta 2014. Sen tulee olla mukana kansallisessa lainsäädännössä vuoden 2015 loppuun mennessä. Direktiivissä jätetään useita asioita kansallisen hankintavallan piiriin.

Ehdotus: Hankintadirektiivin kansalliseen implementointiin on kiinnitettävä erityistä huomiota. Hankintalakia tulee kehittää niin, että ennestään julkiselle sektorille vieraiden pienten ja uusien yritysten on helpompi olla mukana tarjouskilpailuissa. Hinnan vaikutusta on syytä pienentää hankinnoissa ja vastaavasti laatukriteerejä korostaa. Tämä paitsi parantaa laadukkaiden pienten yritysten asemaa tarjouskilpailussa, mahdollistaa myös julkiselle sektorille teknologiajohtajuuden ja uusien innovatiivisten hankintojen tekemisen.

4. Nuorten palkkatukimallin kehittäminen

Nuorten palkkatuki on hyvä ja periaatteessa toimiva keino auttaa nuoria työelämään. Palkkatuki tarkoittaa noin 700 euron tukea yritykselle, säätiölle, yhdistykselle tai kunnalle, joka tarjoaa nuorelle työtä. Tuen myöntämiselle on tarkat ehdot, niin yrityksen kuin työllistettävän nuoren osalta.

Yrittäjien piirissä palkkatukimalli ei ole saavuttanut suurta suosiota, sillä se koetaan hankalaksi. Tukihakemus koetaan liian byrokraattisesti ja prosessista ei koeta olevan yritykselle riittävää hyötyä suhteessa vaivannäköön.

Ehdotus: Palkkatukimallia tulee kehittää yrityksen kannalta entistä helpommaksi ja byrokratiaa sen ympäriltä karsia. Toimiessaan laajasti on palkkatukimalli sekä nuoren, yrityksen että yhteiskunnan etu.

5. Edustuskulujen verovähennysoikeus säilytettävä

Yritykset ovat voineet vähentää edustuskuluistaan puolet verotuksessa. Hallitus linjasi kuitenkin keväällä kehysriihessään, että edustuskulujen verovähennysoikeus poistettaisiin.

Yritykset ovat etenkin matkailu- ja ravintola-alalla suuri asiakasryhmä. Vaikka edustuskuluja ei tälläkään hetkellä saa täysimääräisesti vähentää verotuksessa, on 50 % vähennysoikeudella ollut suuri vaikutus yritysten ostokäyttäytymiseen. Jos tämä oikeus poistetaan, se vaikuttaa olennaisesti etenkin matkailu- ja ravintolan alan työllisyyteen. Tässä kentässä pk-yritysten määrä on poikkeuksellisen suuri.

Ehdotus: Edustuskulujen verovähennys oikeus tulee nähdä vaikeassa taloustilanteessa ennen muuta tervehdyttävänä ja kulutusta lisäävänä keinona. Se tulee säilyttää ja etsiä vastaavat säästöt julkiseen talouteen muualta.

6. Palvelualoite otettava käyttöön

Kuntien palvelutuotanto on nykyisellään usein varsin kaavoihin kangistunutta. Ulkoistuksia on kyllä tehty monessa paikassa ja monella sektorilla, mutta laajemmassa mittakaavassa uudet ratkaisut palveluiden tuotannosta ovat jääneet vähäisiksi. Naapurimaassamme Ruotsissa on oivallettu toimiva keino tehokkaampien palvelutuotantotapojen kehittämiseksi. Siellä kuntalaiset, järjestöt ja yksittäiset yritykset voivat tehdä ehdotuksen kunnalle tietyn palvelun tai sen osan järjestämistä tehokkaammin. Ehdotus on otettava kunnassa vakavasti ja kunnan on vertailtava omaa toimintaansa ehdotukseen nähden. Vertailun tulokset on julkistettava.

Palvelualoitteen käyttöönotto on kuntien vastuulla, mutta asia on mahdollista hoitaa myös Eduskunnasta käsin. Kunnat tai pelkästään suurimmat kaupunkimme voidaan velvoittaa ottamaan palvelualoite käyttöön, jolloin käytännön tuomia etuja päästäisiin tarkkailemaan entistä laajemmin. Paitsi, että palvelualoite voi mahdollistaa palveluiden tehokkaamman tuotannon, se myös auttaa toteutuessaan kartoittamaan laajemmin suomalaisten kuntien palvelutasoa ja kustannuksia. Pienille yrityksille palvelualoite antaa suuren mahdollisuuden omien ideoiden ja palvelukonseptien käytäntöön soveltamiselle. Parhaimmillaan palvelualoite synnyttää lukuisia uusia palveluyrityksiä Suomeen.

Ehdotus: Säädetään kokeilulaki palvelualoitteesta suurimmissa kaupungeissa.

7. Henkilökohtainen konkurssi mahdollistettava

Suomessa yrittäjällä ei ole usein varaa epäonnistua. Yritystoiminnan ajautuessa alamäkeen ja velkojen kasaantuessa yritys ajautuu maksukyvyttömyyteen. Velkajärjestelyyn pääseville yrittäjille edessä on usein omaisuuden realisointi sekä 3-5-vuotinen jäännösvelkojen maksuohjelma.

Maksuohjelma on velallisen kannalta passivoiva, sillä taloudellisesti tuottavasta toiminnasta ansaitut tulot siirtyvät lähes sellaisinaan velkojille. Passivoivalla velkajärjestelyllä tapetaan helposti yrittäjyyden kipinä, jolloin henkilö ei tulevaisuudessa varmasti yritä rakentaa tuottavaa työuraa tai liiketoimintaa, vaan tyytyy osaansa epäonnistuneena yrittäjänä.

Yhdysvalloissa on käytössä suoraviivaisempi malli, jossa yksityishenkilöllä on mahdollisuus velkasaneeraukseen tai vaihtoehtoisesti henkilökohtaiseen konkurssiin. Konkurssimenettelyn tavoitteena on palauttaa velalliselle motivaatio hakeutua mahdollisimman nopeasti takaisin tuottavan toiminnan piiriin. Henkilö luopuu omaisuudestaan, mutta vapautuu samalla veloista. Velkajärjestelymenettelyssä henkilö saa pitää omaisuutensa, mutta maksaa omaisuuden arvoa vastaavan summan tulomuodostuksessaan. Velkojen määrä rajataan velallisen kyseisen hetken omaisuuden arvoon.

Ehdotus: Suomessa tulee ottaa käyttöön vastaava malli, jossa epäonnistumisen kohdatessa pyritään kannustamaan yrittämään yhä uudelleen. Omaisuuden realisoinnin päälle määrättävän jäännösvelkavastuun kesto velkajärjestelyssä tulisi lyhentää.